

شیخ اسماعیل

زندگی و زمانه حجت الاسلام
شیخ اسماعیل دیانی

احمد اسد الهی گازار
مریم سبحانیان

سهم صریح و نهانی

سرشناسه: اسداللهی گازار، احمد، ۱۳۴۵-
 عنوان و نام پدیدآور: شیخ اسماعیل؛ زندگی و زمانه
 حجت الاسلام شیخ اسماعیل دهانی / احمد اسداللهی گازار،
 مریم سبحانیان.
 مشخصات نشر: تهران، شرکت انتشارات سوره مهر، ۱۳۹۹.
 مشخصات ظاهری: ۲۹۴ ص.
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۰۳-۳۵۰۳-۸
 وضعیت فهرست نویسی: فیفا
 عنوان دیگر زندگی و زمانه حجت الاسلام شیخ اسماعیل دهانی.
 موضوع: دهانی، اسماعیل، ۱۳۰۸-
 موضوع: روحانیت -- ایران -- فعالیت های سیاسی --
 تاریخ -- قرن ۱۴
 موضوع: Clergy -- Political activity -- Iran --
 History -- 20th century
 موضوع: ایران -- تاریخ -- پهلوی، ۱۳۰۴ - ۱۳۵۷
 روحانیت
 موضوع: Iran -- History -- Pahlavi, 1925
 1978 -- Clergy
 موضوع: ایران -- تاریخ -- پهلوی، ۱۳۰۴ - ۱۳۵۷ --
 جنبش ها و قیام ها
 موضوع: Iran -- History -- Pahlavi, 1925
 1978 -- *Protest movemtns
 شناسه افزوده: سبحانیان، مریم، ۱۳۴۲-
 شناسه افزوده: شرکت انتشارات سوره مهر
 رده بندی کنگره: DSR۱۵۳۳/۵
 رده بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۲۴۰۹۲
 شماره کتاب شناسی ملی: ۷۳۵۷۲۴۹
 وضعیت رکورد: فیفا

بالسکون
بالکسدر
نظرسنجی
این کتاب
شیرکت
نمکبند

انتشارات سوره مهر (وابسته به حوزه هنری)
دفتر فرهنگ و مطالعات پایداری مراکز استانی/
استان خراسان جنوبی

شیخ اسماعیل

زندگی و زمانه حجت الاسلام شیخ اسماعیل دیانی
نویسنده: احمد اسدالهی گزاز و مریم سبحانیان
طراح جلد: مهران مبصری
ویراستار: معصومه صادقی

چاپ و صحافی: واژه پرداز اندیشه
چاپ اول: ۱۴۰۰
شمارگان: ۱۲۵۰ نسخه
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۰۳-۳۵۰۳-۸

www.sooremehr.ir

نشانی انتشارات: تهران، خیابان حافظ، خیابان رشت،
پلاک ۱۱، تلفن: ۶۱۹۴۴، دورنگار: ۶۶۴۶۹۹۵۱
فروشگاه مرکزی تهران، خیابان سمیه، نرسیده به خیابان
حافظ، جنب حوزه هنری، پلاک ۲۴۵، تلفن: ۸۸۹۴۹۷۹۱-۲
فروشگاه انقلاب: تهران، خیابان انقلاب، میدان انقلاب،
جنب سینما بهمن، پلاک ۱۰۳۳، تلفن: ۶۶۴۶۹۹۵۱-۳
فروشگاه اصفهان: اصفهان، میدان انقلاب، سینما باجل،
کدپستی: ۸۱۳۳۶۱۴۵۱۱، تلفن: ۶-۳۲۲۴۷۷۳۵-۳۱

Sooremehr.ir

Mehrak.ir

@Sooremehr

(پنج خط) ۶۶۴۶۰۹۹۳

۱۵۸۱۵-۱۱۴۴

۳۰۰۵۳۱۹

نقل و چاپ نوشته هامنوط به اجازه رسمی از ناشر است.

دانلود کتابخوان سوره مهر

با وارد کردن کد تخفیف (hisama) در اولین خرید
خود از کتابخوان سوره مهر ۵۰٪ تخفیف بگیری.

فهرست

پیش‌گفتار.....	۹
مقدمه.....	۱۵
فصل اول: پدرم و خانواده.....	۱۷
فصل دوم: خاطراتی از کودکی و نوجوانی.....	۳۱
فصل سوم: خاطرات سیاسی، اجتماعی.....	۴۳
فصل چهارم: ارتباط با حوزه علمیه و علما.....	۶۳
فصل پنجم: ورود به نهاد مشروطیت.....	۹۵
فصل ششم: شکل‌گیری شخصیت سیاسی.....	۱۳۳
فصل هفتم: منابر در خارج از کشور.....	۱۶۵
فصل هشتم: پس از تبعید آیت‌الله خمینی.....	۱۸۹
فصل نهم: خدمت در نظام اسلامی.....	۲۲۳
فصل دهم: پس از اولین رئیس‌جمهور.....	۲۵۳
استناد.....	۲۸۱

پیش‌گفتار

اثر پیش رو، ماحصل مصاحبه، گردآوری و تدوین خاطرات عالم جلیل‌القدر آقای حاج شیخ اسماعیل دیانی است که اینجانب توفیق انجام آن را یافتم. در یکی از روزهای تابستان ۱۳۹۶ ش، در جلسه‌ای با مهندس مهدی حبیبی، ریاست وقت حوزه هنری خراسان جنوبی، ایشان با بیان نقش خطیر و عاظ و افراد منبری در آگاه‌سازی مردم به ویژه در دوران انقلاب اسلامی، به این نکته اشاره نمود که؛ این نهاد انقلابی قصد دارد درباره یکی از عاظ‌شهر شهر که سابقه طولانی در منبر و وعظ و خطابه داشته است، اثری را تهیه و به رشته تحریر درآورد. گزینه مورد نظر آقای حبیبی، حجت‌الاسلام والمسلمین شیخ اسماعیل دیانی بود؛ ایشان ضمن پیشنهاد کار به اینجانب، مرا نیز در انتخاب منبری دیگر مخیر گذاشت. من در این امواز پاسخ دادن طفره رفتم و دو سه روزی مهلت خواستم تا درباره اصل موضوع بیشتر فکر کنم. علت مجال خواستن و فکرکردن بیشتر درباره انجام کار، هم بُعد مسافت تهران - بیرجند بود و هم مشغله کاری، لذا لازم بود قبل از پذیرفتن، جوانب کار را بررسی و موضوع را سبک سنگین کنم و با تأمل بیشتری به آقای حبیبی پاسخ دهم.

چند روزی به این منوال گذشت و من در بررسی‌های اجمالی به این نتیجه رسیدم که موضوع از هر حیث حائز اهمیت است. اولاً، در حال حاضر حجت‌الاسلام دیانی خود در گستره علم و عمل و وعظ و خطابه، شخصیتی کم‌نظیر و مورد توجه است. ثانیاً، موضوع منبر و منبری در نوع خود، کاری تازه و بکر است؛ خاطرات و اعطی همچون حجت‌الاسلام دیانی که حدود ۶۰ سال از عرشه منبر با مردم سخن گفته و با لایه‌های مختلف اجتماع در ارتباط مستقیم بوده می‌تواند ضمن ارج نهادن مقام شامخ و عاظ، برای خوندگان گرمی جالب توجه باشد. ثالثاً، به عنوان محقق و نویسنده، نسبت به ثبت خاطرات

گرانسنگ فردی از جامعه و عاقل که بخش اعظم عمر خویش را صرف تبلیغ و اشاعه احکام و مبانی اسلام نموده، احساس تکلیف کردم... و نتیجه این شد که برماست تا؛ به ثبت خاطرات افرادی چون دینانی همت گماریم تا برای آیندگان بماند. چنانکه امام صادق^(ع) به یکی از یارانش فرمود: «اُكْتُبْ وَ بُتَّ عِلْمُكَ فِي اِخْوَانِكَ... بنویس و دانش خود را در میان برادرانت منتشر ساز...»^۱ اساساً موضوعاتی با عناوین منبر، منبری و وعظ خطابه برای جامعه مسلمین جالب توجه است و این واژگان عموماً برای خوانندگان آشناست. چه بسا با ثبت خاطرات یک منبری، برای هر یک از افراد جامعه خاطراتی در ذهن تداعی شود که موجب بازخوانی لحظات عُمر و عملکرد آنان گردد و از این رو حایز اهمیت باشد. نام منبر و منبری در طول تاریخ اسلام با فرهنگ مردم عجین بوده و جزو لاینفک مجالس مذهبی بوده است. به طور قطع در دنیای تشیع کمتر کسی است که با چنین واژگانی مأنوس نباشد. اغراق نیست اگر بگوییم؛ اغلب افراد جامعه اسلامی به ویژه قاطبه شیعیان حداقل برای یک بار هم که شده پای منبر نشسته و کلامش را در گوش و گوشه‌ها پخش کرده‌اند. قطعاً در این میان افرادی هستند که از جوان کودکی (همراه بزرگترشان) سابقه حضور در مجالس مذهبی را داشته و به تعبیر عامیانه عمرشان را پای منبر گذرانیده‌اند.

اعتبار منبر و هر آنچه از این رسانه انتشار می‌یابد، متصف به رسول خاتم^(ص) است که بر عرشه منبر می‌نشست و مردم را پند و اندرز می‌داد. نتیجه می‌گیریم که منبری بدان جهت که ملبس به لباس آن حضرت و ترویج‌دهنده علم آن حضرت بوده، معتبر است. بنابراین منبر و منبری در نگاه مسلمانان به ویژه شیعیان دارای قداست و احترامی خاص بوده و از جایگاهی بس عظیم و رفیع برخوردار است. جریان‌سازی در بدنه جامعه و به جوش و خروش درآوردن امواج مردمی، از خاصیت‌های منحصربه‌فرد نهاد منبر است. بدین جهت در سراسر تاریخ تشیع، حکومت‌های جور از تشکیل مجالس وعظ و خطابه که در راستای آگاه‌سازی و بیداری مردم بوده باشد غالباً جلوگیری به عمل می‌آوردند و در جهت بقای نظام استبدادی خویش از انجام جنایات هولناک دریغ نمی‌ورزیدند.